

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 1. An universale detur à parte rei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

tum suum esse, nec de singulis prædicari potest in recto.

ARTICULUS II.

De Universali à parte rei.

217. **N**Ota. Universale spectari potest vel materialiter, vel formaliter. *Materialiter seu fundamentaliter* sumptum est natura realis, quæ quidem à parte rei singularis est, ob similitudinem tamen & convenientiam, quam cum aliis naturis habet, formaliter universalis fieri potest. Hoc universale dari à parte rei, dubium esse nequit, cum nemine cogitante convenientia inter multas naturas, & similitudo reperiatur. Sic ante omnem operam mentis in ratione animalis, viventis, corporis, & substantiæ homo & brutum conveniunt. *Formaliter* sumptum spectari potest vel in concreto vel in abstracto. *In concreto* est natura habens universalitatem. *In abstracto* est ipsa forma, sive universalitas. Hoc ultimum actualiter detur à parte rei, non eadem omnium est sententia. Igitur, quid hæc in re sentiam, statuam primò; quid alii hæc in materia statuerint, & quàm benè, postea disquiram.

§. I.

An universale formaliter actualiter detur à parte rei?

218. Dico Non datur. Ita *Arist. lib. I. de Anima c. I.* his verbis: Τὸ δὲ ζῶον τὸ καθόλου ἡτοὶ οὐδ' ἐν ἑστῷ, ἢ ὑστερον. *Animal autem universale, aut nihil est, aut posterius, scilicet ani-*

mâ. Ita *Averroës* 1. *de anima. com. 8. Intellectus facit universalitatem in rebus.* Ita *D. Thomas* 1. p. q. 85. a. 1. & 7. *Metaphys. lect. 13. Intentio universalitatis est ab intellectu. Ratio est: ad universale formaliter tale juxta n. 215. requiritur, ut sit communicabile pluribus inferioribus, & ut nullam involvat individuacionem; sive ut sit unum unitate præcisionis, & simul multa in eadem ratione, in qua unum est, etsi diverso respectu, scilicet unum in statu abstractionis, multa verò in statu conjunctionis, in quo secundùm omnia prædicata sua est in singularibus.* Sed nihil ejusmodi datur à parte rei; quidquid enim extra intellectum humanum existit, est ultimò determinatum ad singulare, sive est hoc vel illud ens, productum per actionem physicam, quæ semper terminatur ad aliquid singulare; ergo à parte rei non datur universale formaliter tale.

219. *Obj. 1.* In Petro & Paulo natura humana est una nemine cogitante; ergo à parte rei datur natura formaliter universalis. *R. 1. N. Ant.* non est una, sed sunt duæ naturæ in Petro & Paulo ante operam mentis; cùm differentiis individuantibus sint identificatæ. *R. 2. D. Ant.* est una natura unitate similitudinis & fundamentali. *C.* Unitate præcisionis. *N.* *Si ais.* Petrus & Paulus ante operam mentis non habent naturas diversas; ergo habent unam naturam. *R. D. Ant.* Non habent diversas naturas, i. e. non habent naturas distinctas. *N.* Non habent natu-

naturas diversas, i. e. dissimiles. C. Unitas autem similitudinis non est unitas sufficiens ad universale, cum non tollat distinctionem inter similia. Ad universale autem requiritur talis unitas, vi cujus natura formaliter universalis caret omnimodâ divisione, & distinctione, aliâs non eadem ipsa natura, quæ inesse aut prædicari potest de Petro, inesse quoque aut prædicari poterit de Paulo.

220. *Obj. 2.* Etsi natura humana v. g. in Petro determinata sit *numericè*, determinata tamen non est *specificè*; ergo stante etiam determinatione numericâ, natura humana in Petro manet adhuc indeterminata ratione speciei, & consequenter eadem natura erit adhuc universalis, & communicabilis pluribus etiam ante operam intellectûs. R. N. *Ant.* quod ut falsum esse intelligas, adverte, determinationem vel divisionem specificam sumi posse tum pro ea, quâ genus dividitur in species, quia in hoc casu membra dividenda sunt species: tum pro ea divisione, quâ species dividitur in individua, quia in posteriori hoc casu divisum species est. Hoc supposito, concedunt quidem AA. divisionem primam pugnare cum unitate specifica; secundam verò unitati specificæ nihil obesse contendunt: id quod nos hîc negamus *ex hâc ratione*: quia natura determinata *numericè*, etiam divisa est *specificè*, cum differentia numerica & specifica realiter sint idem; ergo determinatâ realiter unâ, determinata quoque ac divisa est altera. Adde, quod unitas generica tollatur

per divisionem in multas species; ergo & unitas specifica tollitur per divisionem in multa individua. *Si quæras*: An Petrus & Paulus sint ejusdem speciei formalis à parte rei, an verò diversæ? *R.* Cur non etiam quæris, an Archangeli Michaël & Raphaël sint ejusdem coloris vel diversi? Vel an Equus & Elephas habeant alas ejusdem speciei vel diversæ? *Si ais*, in Archangelis non esse colorem, nec in Equo & Elephante esse alam. *Respondeo & ego*: Nec in Petro & Paulo est natura una realiter, unitate indistinctionis & præcisionis; sed sunt in iis duæ naturæ similes. Accedit, Adversarios falsò supponere, à parte rei dari speciem formaliter talem.

221. *Inst.* Divisio sive multiplicitas partium non impedit Unitatem totius; ergo nec divisio numerica, quæ est multiplicitas partium, impedit unitatem universalis, quod est totum. *R. D. Ant.* Multiplicitas partium non impedit unitatem *totius actualis*, quale est homo constans corpore & animâ. C. non impedit unitatem *totius potentialis*, quale est universale N. Hujus ratio ulterior est; quia totum actuale non distinguitur à suis partibus simul sumptis; econtrâ totum potentiale à suis partibus potentialibus simul sumptis distinguitur.

222. *Obj.* 3. Objectum visûs datur à parte rei; ergo universale datur à parte rei. *Prob. Conf.* Objectum visûs est universale; ergo si objectum visûs datur à parte rei, etiam universale &c. *R. D. Ant. probat.* est universale formaliter

maliter tale N. fundamentaliter. C. Nimirum objectum visus est color, prout existit à parte rei cum individuatione, qui certè non est universale, nisi fundamentaliter duntaxat.

223. *Obj. 4.* Universalia teste *Arist.* sunt priora singularibus; ergo actualiter sunt ante singularia. *R. 1.* *Aristoteles* contrarium dicit *lib. 1. de Anima. c. 1.* vid. n. 218. *R. 2.* *D. ant.* sunt priora singularibus prioritate physicâ. N. prioritate logicâ, vel subsistendi consequentiâ, h. e. bene inferuntur ex singularibus. C.

Thesin hanc magis adhuc elucidabunt §§. sequentes, in quibus eorum sententias proponemus, & refutabimus, qui universale ante operam intellectûs assumpsisse videntur.

§. II.

An detur Universale Platonicum?

224. *Nota.* De Platone socratis discipulo, ac postea *Academicorum* parente, viro & natalibus & scientiis clarissimo communis est opinio, ipsum pro universali admisisse Ideas à singularitatibus separatas. Est autem idea, prout hîc accipitur, species quædam, in qua aliquid cognoscitur, vel exemplar, ad quod agens intellectuale producit effectum. Est duplex, in- & externa: *Interna* est cognitio passivè sumpta in mente v. g. artificis existens, modumque rei faciendæ repræsentans. *Externa* est imago, quam artifex extra se positam imitatur. *Internam* nemo Deo negat, nisi qui vult Deum cæco modo agere; hæc autem in Deo nil aliud est,